

gaa noget dybere og noget længere tilbage for at finde den egentlige Aarsag til de vanskelige Forhold, der er deroppe, og da i særlig Grad paa det landøkonomiske Omraade.

Der er paa Færøerne 3 Slags Jord: For det første Kongsjorden, Statsjorden, for det andet den beneficerede Jord eller Præstegaardsjorden og for det tredje Odelsjorden. Medens Kongsjorderne og de beneficerede Jorder ligger nogenlunde samlet, saaledes at de kan drives som almindeligt Landbrug, er det modsatte Tilfældet med Odelsjorderne, den egentlige Selvejendom, thi de ligger i allerhøjeste Grad splittet ud over Øen eller rettere Øerne. Dette Forhold er fremkommet ifølge en gammel Bestemmelse, der siger, at Bo og Hauge ikke maa skilles ad, og at man, hvis man sælger et Stykke af sit Bo, samtidig skal sælge et tilsvarende Stykke af sin Hauge eller omvendt; de maa deles, men ikke skilles. Hvis en Mand har flere Børn og har testamenteret Børnene et Stykke Jord, skal hvert af Børnene have et Stykke af hvert Stykke Jord, som Manden har, og derfor er man kommet til en Jordfordeling, som efter vore Forhold er fuldstændig meningsløs og i Virkeligheden forhindrer alt Jordbrug paa Færøerne.

Jeg skal nævne et Par enkelte Eksempler. En Mand ejer 6 ha, knapt 11 Tdr. Land, og har disse 6 ha liggende paa 100 forskellige Steder. Det er ganske givet, at der ikke kan drives Landbrug paa denne Jord, idet han har Jorder, der ikke strækker sig over 50 m², og andre paa 1.000 m². Tager vi en enkelt Boplads eller By, som det ærede Medlem Hr. Samuelsen sikkert vil kende, nemlig Selletræ, vil vi finde, at der hører 20 Mark Jord til Selletræ som Boplads og noget lignende som Hauge. 1 Mark er 1 Dags Kofoder. Der er altsaa 20 Mark, og heraf er de 15 Mark Kongsjord og de 5 Mark Odelsjord, og medens Kongsjorden ligger nogenlunde samlet i den ene Side af Byen, ligger Odelsjorden splittet. Der er ca. 12—15 ha Odelsjord, altsaa Selvejendom, og disse 12—15 ha er delt i ca. 150 forskellige Smaastykker. Det er saaledes fuldstændig umuligt at faa Jorden afvandet og dyrket og at faa den høstet, hvis man ikke ændrer dette Forhold. Dette har da ogsaa alle indset, som har besøgt Færøerne.

Selve den færøske Jord er ikke utaknemmelig, den er frugtbar, som Jorden er hernede og Klimaet er ikke vanskeligt, det er endog mildere om Vinteren, end det er her. Det Udbytte, man kan høste deroppe, staar da ogsaa fuldt ud paa Højde

med det, man høster hernede. Det, der er i Vejen, er den Udstykning, som er foregaaet gennem Aarhundreder, og som ganske har umuliggjort, at der kan drives Landbrug udenfor Kongsjorden og Præstegaardsjorden. I en Tale, jeg holdt her i Fjor, nævnte jeg, hvorledes Udbyttet er paa Færøerne. Jeg nævnte saaledes, at i 1924 var det gennemsnitlige Udbytte af Kartoffler 130 hkg pr. ha, medens Udbyttet hernede i samme Aar var 102 hkg pr. ha.

Man ser saaledes, at det ikke er Jorden, der er noget i Vejen med, og det kan man ogsaa faa bekræftet fra anden Side. Inspektør Fejlberg har i sin Bog „Fra Lier og Fjælde“, som han skrev i 1899 efter et Besøg rundt paa Færøerne, netop omtalt dette Forhold, og jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse citere et Stykke: „I det hele og store er det ikke Jordbund og Klima, der lægger nogen uoverkommelig Hindring i Vejen for en taalelig Landhus-holdning — afpasset selvfølgelig efter Forholdene —, men snarere en Mængde andre Momenter, hvis Berettigelse den fjernere boende har vanskeligt ved at dømme om.“ Det, som Fejlberg her er inde paa, og som han i øvrigt gør gældende i sin Bog, er netop det samme, at den meningsløse Udstykning fuldstændig har forkvaklet Forholdene og forhindret, at Landbrug kan finde Sted.

Vi vedtog her i Fjor i Slutningen af Marts en Lov om Udskiftning deroppe, en Lov, der efter enkeltes Mening skulde raade Bod paa noget af dette. Jeg har meget omhyggeligt gennemlæst denne Lov, der traadte i Kraft den 1. April og altsaa ikke har kunnet virke noget synderligt, og efter min Mening vil denne Udskiftningslov ikke betyde nogen væsentlig Fordel for Odels-ejerne, medens den derimod vil være til Fordel for Kongsbønderne. Man søger her at udstykke det fælles paa den Maade, at hver faar sit Stykke, hvor der tidligere var store fælles Græsgange; men en Følge heraf vil blive, at de mange forskellige smaa Stykker vil blive saa smaa, at deres Ejere ikke er i Stand til at udnytte dem.

Her staar vi faktisk overfor den væsentligste Aarsag til den Skavank, at den færøske Fiskerbefolkning er blevet jaget bort fra Jorden, fra det, som skulde danne et Supplement til deres Erhverv, saa at de udelukkende er henvist til at være Lønarbejdere hos Rederne, dem, der udruster Skibene deroppe. Derfor mener jeg, at man, hvis man vil gøre noget virkeligt, ikke skal nøjes med at ændre Loven saaledes, at man kan faa Kongsjorden udstyk-